

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, **2017-08-18**

Zespół Prawa Cywilnego

IV.053.8.2017.AC

Mieszkańcy Gminy Wilga

Urząd Gminy Wilga
ul. Warszawska 38
08 – 470 Wilga
*dot. Petycji mieszkańców Gminy
Wilga w sprawie linii 400 kV*

Szanowni Państwo,

odpowiadając na petycję mieszkańców Gminy Wilga z dnia 25 maja 2017 r. (data wpływu 31 maja 2017 r.), dotyczącą braku zgody mieszkańców na realizację inwestycji pod nazwą „Budowa linii 400 kV Kozienice – Miłosna”, wniesioną w trybie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r. poz. 1123) Rzecznik Praw Obywatelskich pragnie Państwu wskazać, co następuje.

Na wstępie wskazać należy, iż do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich napływa wiele skarg obywateli i jednostek samorządu terytorialnego dotyczących nieprzejrzystych procedur prawnych oraz praktyki stosowania prawa w zakresie przygotowywania i realizacji inwestycji w zakresie sieci przesyłowych. Skarżący podnoszą między innymi, iż na etapie przed wszczęciem stosownych postępowań administracyjnych inwestor nie przeprowadza lub przeprowadza w sposób iluzoryczny konsultacje społeczne, mające na celu wczesne poinformowanie społeczności lokalnej o planowanej inwestycji. Z Państwa petycji wynika, iż analogiczna sytuacja zaistniała także przy realizacji inwestycji „Budowa linii 400 kV Kozienice – Miłosna”.

Informacje posiadane przez Rzecznika Praw Obywatelskich nie wskazują na prowadzenie (na chwilę badania sprawy przez Rzecznika) postępowania w przedmiocie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla tej inwestycji. Zaznaczyć należy, iż w świetle aktualnie obowiązujących przepisów prawa, to właśnie na tym etapie realizacji inwestycji organy administracji publicznej mają obowiązek zapewnienia udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji, jakkolwiek nie ma żadnych przeszkód prawnych do prowadzenia szerokich konsultacji

społecznych na etapie samego rozstrzygnięcia o zasadności realizacji publicznych projektów infrastrukturalnych.

Rzecznik Praw Obywatelskich ma świadomość konieczności rozbudowy systemu przesyłowego celem zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa energetycznego. W ocenie Rzecznika planowanie i realizacja inwestycji w tym zakresie powinna jednak odbywać się przy dołożeniu starań o jak najszerzą akceptację społeczności lokalnej oraz poszanowanie środowiska naturalnego. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich w przypadku każdej dużej inwestycji infrastrukturalnej celowe jest podjęcie stosownych działań związanych z procesem komunikacji społecznej, zapewniających interesariuszom zewnętrznym, a więc przede wszystkim lokalnej społeczności, udział w wyznaczeniu trasy planowanej inwestycji, na jak najwcześniejszym etapie. Dialog i współpraca z lokalnymi mieszkańcami i samorządem jest niezbędnym warunkiem sprawnej realizacji każdej inwestycji infrastrukturalnej, zamierzającej do wyważenia interesu publicznego oraz interesów lokalnej społeczności. Na potrzebę zapewnienia dialogu ze społecznością lokalną na jak najwcześniejszym etapie planowanej inwestycji Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił uwagę w swoim wystąpieniu z dnia 20 kwietnia 2016 r. (znak: IV.7000.533.2015) do Pani Beaty Szydło - Prezes Rady Ministrów.

W udzielonej Rzecznikowi przez Pana Piotra Naimskiego – Pełnomocnika Rządu do Spraw Strategicznej Infrastruktury Energetycznej odpowiedzi szeroko opisano istniejące regulacje prawne, które w jego ocenie zapewniają możliwość aktywnego udziału społeczeństwa w opracowywaniu projektów dokumentów w zakresie planowania i realizacji inwestycji przesyłowych. Procedury te zapewniają przy tym udział społeczeństwa zarówno w przypadku realizacji inwestycji na zasadach ogólnych, jak i inwestycji realizowanych na podstawie ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 1812 - dalej jako: „specustawa przesyłowa”).

Dodatkowo w wyżej przytoczonej odpowiedzi wskazano, iż spółka Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. będzie, niezależnie od obowiązku wynikającego z przepisów prawa, prowadzić dialog z lokalną społecznością w taki sposób, aby odpowiedzialnie realizować inwestycje celu publicznego, które wpływają na bezpieczeństwo energetyczne państwa, jak również na zrównoważony rozwój regionu.

W celu zweryfikowania, czy w przypadku przedmiotowej inwestycji zostały spełnione standardy wskazane w powyższym stanowisku, Rzecznik zwrócił się do Pełnomocnika Rządu do Spraw Strategicznej Infrastruktury Energetycznej z prośbą o ustosunkowanie się do wskazanych

w petycji zarzutów dotyczących braku konsultacji społecznych poprzedzających powzięcie zamiaru realizacji inwestycji pod nazwą „Budowa linii 400 kV Kozienice – Miłosna” oraz wskazanie, czy procedowanie projektu ustawy z dnia 24 lutego 2017 r. było poprzedzone uzyskaniem stanowisk zainteresowanych jednostek samorządu terytorialnego, przez których obszar ma przebiegać planowana inwestycja.

Na marginesie wskazać należy, iż Rzecznik Praw Obywatelskich podziela wątpliwości co do trybu uchwalania ustawy z dnia 24 lutego 2017 r. o zmianie ustawy o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 635 – dalej: „ustawa nowelizująca”). Podkreślić należy, iż projekt ustawy nowelizującej (druk nr 1257 Sejmu VIII kadencji) zgłoszony był jako projekt poselski, co znacznie ograniczyło konieczny przy tak ważnej materii projektu proces konsultacji społecznych. Projekty ustaw, które mogą powodować znaczne konflikty społeczne powinny być, w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, procedowane jako projekty rządowe. Zaznaczyć należy, iż tryb podejmowania przez Radę Ministrów inicjatywy ustawodawczej, w szczególności przygotowania projektów aktów prawnych, cechuje się wysokim stopniem sformalizowania, zapewniającym transparentność procesu przygotowania projektu aktu prawnego. Regulacje zapewniające aktywny udział podmiotów zainteresowanych procesem legislacyjnym znajdują się w ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r. poz. 248) oraz w uchwale Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (tekst jednolity: M.P. z 2016 r. poz. 1006).

Przedstawiając powyższe stanowisko Rzecznik chciałby jednak zaznaczyć, iż nie leży w jego kompetencjach rozstrzygnięcie o przebiegu linii energetycznych, nie zastępuje on w tym zakresie właściwych organów administracji publicznej ani nie posiada żadnych instrumentów prawnych, za pomocą których mógłby władczo wpływać na rozstrzygnięcia organów administracji publicznej. Z tego względu, jeżeli uważają Państwo, iż planowany przebieg linii może naruszać Państwa prawa i wolności, to powinni Państwo korzystać z uprawnień strony we właściwych postępowaniach administracyjnych (w szczególności w postępowaniach w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach inwestycji oraz wydawanej następnie decyzji o ustaleniu lokalizacji strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej) przedkładając swoje stanowiska w sprawie i skarżąc rozstrzygnięcia, które w Państwa ocenie są niezgodne z prawem. Rzecznik wskazuje także Państwu, iż w przypadku, gdy liczba stron postępowania będzie większa niż 20, organy administracji publicznej mogą zawiadamiać strony o decyzjach i innych czynnościach organu administracji publicznej w formie publicznego obwieszczenia, w innej formie

publicznego ogłoszenia zwyczajowo przyjętej w danej miejscowości lub przez udostępnienie pisma w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej właściwego organu administracji publicznej na podstawie art. 74 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) oraz art. 49a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1257).

Rzecznik zaznacza także, iż pewne odrębności co do sposobu zawiadamiania stron postępowania o ustalenie lokalizacji strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej wprowadza art. 7 ust. 1 specustawy przesyłowej. Zgodnie z tym przepisem wojewoda zawiadamia o wszczęciu tego postępowania:

- 1) wnioskodawcę;
- 2) właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości objętych wnioskiem; zawiadomienia wysyła się na adres określony w katastrze nieruchomości, przy czym doręczenie zawiadomienia na adres wskazany w katastrze nieruchomości jest skuteczne;
- 3) pozostałe strony, w drodze obwieszczenia w urzędzie wojewódzkim i urzędach gmin właściwych ze względu na lokalizację strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej, na stronach internetowych urzędu wojewódzkiego, a także w prasie o zasięgu ogólnopolskim; w obwieszczeniu zamieszcza się oznaczenia nieruchomości objętych wnioskiem, według katastru nieruchomości oraz księgi wieczystej, a także informację o miejscu, w którym strony mogą zapoznać się z aktami sprawy.

Należy także dostrzegać, iż zgodnie z art. 10 ust. 1 specustawy przesyłowej wojewoda doręcza decyzję o ustaleniu lokalizacji strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej jedynie wnioskodawcy, a pozostałe strony zawiadamia o jej wydaniu, w drodze obwieszczenia, w urzędzie wojewódzkim i urzędach gmin właściwych ze względu na lokalizację tej inwestycji, na stronach internetowych urzędu wojewódzkiego oraz tych gmin, a także w prasie o zasięgu ogólnopolskim, ze skutkiem doręczenia na dzień obwieszczenia w urzędzie wojewódzkim. Właścicielom i użytkownikom wieczystym nieruchomości objętych decyzją o ustaleniu lokalizacji strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej zawiadomienie o wydaniu decyzji doręcza się na adres określony w katastrze nieruchomości, przy czym doręczenie zawiadomienia na adres wskazany w katastrze nieruchomości jest skuteczne.

Z poważaniem,
Rzecznik Wydziału Gwintoprawnego
i Gospodarki Nieruchomościami

Artur Zalewski